

Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet
Pb 8036 Dep
0030 OSLO

Deres ref: 14/1463
Vår ref: 14/2405-2/PHLE/KAVO
Dato: 01.12.2014

Høringsuttalelse vedrørende forslag til forskrift om adopsjon av barn fra utlandet

Vi viser til deres brev av 21. oktober 2014 «Høring. Forslag til forskrift om adopsjon av barn fra utlandet» med høringsfrist 3. desember. Under følger våre innspill til forslaget.

Adopsjon av barn fra utlandet er en prosess som berører ulike fagområder. I tråd med Folkehelseinstituttets mandat vil vi i denne høringsuttalelsen fortrinnsvis kommentere aspekter ved forskriften som berører Folkehelseinstituttets kompetanseområde. Med andre ord vil vi særlig vektlegge aspekter ved forskriften som kan være av betydning for de adopterte barnas helse.

I denne sammenhengen vil vi fremheve at mange barn som adopteres fra utlandet vil ha opplevd omsorgssvikt tidlig i livet og møter særlige utfordringer i form av tilpasning til nye omsorgspersoner og omgivelser, samt et nytt språk. Disse forholdene tilsier at et godt og stabilt hjem er spesielt viktig for å fremme god fysisk og psykisk helse og en sunn utvikling hos disse barna. Vi støtter derfor forslaget om å innføre krav som bidrar til å sikre dette.

Obligatorisk adopsjonsforberedende kurs

Overgangen til en ny tilværelse i Norge kan være krevende, og det er viktig at adoptivforeldrene er godt forberedt slik at de kan være til støtte for adoptivbarnet i tilpasningsprosessen. Adopsjonsforberedende kurs kan bidra til å forberede adoptivforeldrene på overgangen, og vi støtter forslaget om å gjøre dette kurset obligatorisk for søkerne. Vi støtter også forslaget om at det kan gjøres unntak fra krav om kurs for søkere som har adoptert tidligere, men vil gjerne understreke at disse adoptivforeldrene likevel bør få tilbud om å delta på nytt kurs. Innføring av obligatorisk kurs for førstegangssøkere fordrer at kvaliteten på kursene sikres og at deltakerne får utbytte av dem. Vi oppfordrer derfor til å innføre evaluering av kursutbytte, både ved kursets avslutning og når adoptivbarna har kommet inn i familien. Det er vanskelig å forutse reaksjoner og utfordringer for det enkelte adoptivbarn. Dette understreker behovet for god oppfølging, inkludert evaluering av nytten av adopsjonsforberedende kurs, også i etterkant av adopsjonen.

Av høringsbrevet fremkommer det videre at «BLD ber spesielt om tilbakemeldinger på når i adopsjonsprosessen adopsjonsforberedende kurs bør være gjennomført». Vi stiller oss positive til § 2 i forskriftsutkastet som presiserer at adopsjonssøkerne skal ha deltatt på adopsjonsforberedende kurs før forhåndssamtykke fra Bufetat kan gis. Tiltaket bør ikke forlenge adopsjonsprosessen

ytterligere, ettersom lang ventetid for adopsjonssøkere vil øke aldersforskjellen mellom barnet og dets adoptivforeldre. Ventetid for deltakelse på kurs bør derfor sammenfalle med behandlingstid for søknad om forhåndsgodkjenning.

Vi foreslår at adopsjonssøkerne kan søke om kurs etter å ha mottatt formidlingsbekreftelse fra adopsjonsorganisasjon. Bufetat har plikt til å utrede alle søkere som fremlegger en formidlingsbekreftelse (merknad til §3) og dersom ventetiden vil fortsette å være på maksimum 6 måneder bør det være mulig å gjennomføre kurset i løpet av godkjenningsprosessen. Forslaget er i tråd med forskriftsutkastet § 2 og sikrer at adopsjonsprosessen er påbegynt før søker kan delta på kurset, slik at kurset i størst mulig grad gis til søkere som med stor sannsynlighet vil gjennomføre en adopsjon. Dette vil videre innebære en endring i § 7 h i forskriftsutkastet, ved at en innfører krav om bekreftelse på søknad om/tildelt plass på adopsjonsforberedende kurs istedenfor krav om kursbevis. Ifølge høringsnotatet anses det som positivt om kurs gjennomføres før utredning påbegynnes med den begrunnelsen at informasjon og refleksjoner fra kurset kan tematiseres i samtaler under utredning. Vi støtter synspunktet at refleksjoner rundt motivasjon og forutsetninger kan være nyttige tema både i utredningsprosessen og på kurs, men anser ikke rekkefølgen på disse som avgjørende for utbyttet. Vi anser det heller ikke som problematisk om deltakere har kommet ulikt i prosessen, ettersom dette gir søkerne som er tidlig i prosessen mulighet til å lære av andres erfaringer. Dersom ventetiden på kurs er maksimalt 6 måneder og dokumentasjon på søknad om kurs må legges ved søknad om forhåndsgodkjenning antas det at mange av deltakerne i praksis vil være kommet ganske likt i prosessen ved kursdeltagelse.

Alderen til adopsjonssøkere

Videre viser vi til punkt § 4c, som angår alderen til adopsjonssøkerne. Vi er enige i at aldersforskjellen mellom adoptivforeldre og adoptivbarn bør tillegges mer vekt enn kun adoptivforeldrenes alder. Internasjonal forskning tyder på at ungdomstiden kan være en spesielt utfordrende periode for adopterte. Adoptivforeldrene må også kunne møte adoptivbarna på en god måte i ungdomstiden og tidlig i voksenlivet, i tillegg til de viktige første årene etter adopsjon. Adopsjonsprosessen bør derfor utvikles også med henblikk på aldersforskjellen mellom adoptivbarn og adoptivforeldre.

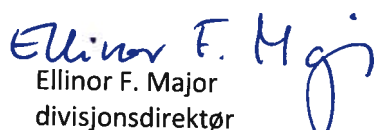
Samboerkontrakt og testamente – behov for trygghet og forutsigbarhet

Vi ser med bekymring på at krav om samboerkontrakt ikke er nevnt i § 5. Her legger vi til grunn at adopterte barn har økt risiko for tilknytningsvansker og kan forventes å ha større behov for stabilitet og forutsigbarhet i familieforhold enn andre barn. Vi vurderer det slik at krav om samboerkontrakt vil være hensiktsmessig fordi det vil bidra til å sikre økonomisk stabilitet også ved et eventuelt samlivsbrudd. Dette vil således være i tråd med § 4e, som tilsier at søkerne skal ha stabil og trygg økonomi. Vi legger også til grunn at et av formålene med forskriften er å sikre en lik og rettferdig behandling av adopsjonssøknader. Krav om samboerkontrakt vil bidra til økt forutsigbarhet og gjennomsiktighet i behandlingsprosessen siden samboerkontrakt i følge forskriften skal være et av momentene når samlivets stabilitet vurderes.

Avslutningsvis vil vi også fremheve at bruk av testamente i tillegg til samboerkontrakt kan være egnet til å sikre økonomisk stabilitet for barn som adopteres av samboerpar. Mens samboerkontrakt kan bidra til økonomisk stabilitet i forbindelse med samlivsbrudd, kan testamente bidra til å sikre den gjenlevende parten økonomisk dersom den ene av de samboende partene skulle falle bort. Avklarte økonomiske rammer og trygghet for den adopterte kan sikres samboerkontrakt og testamente og kan derfor tillegges vekt i vurderingen av samboende adopsjonssøkere.

For ytterligere utdypning av våre vurderinger kan forsker Kristin Gärtner (kristin.gaertner@fhi.no) kontaktes.

Vennlig hilsen

Ellinor F. Major
divisjonsdirektør

Kari Voll
kontorsjef

